

Bata is bóthar tugtha do dhochtúir

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuirisc faoi dhochtúir a fostaíodh, ach nach raibh cumasach go leor don phost. Féach féin agus an duine in aice leat ar na focail seo a bheidh le cloisteáil sa mhír. An dtuigeann tú iad?

1. iniúchadh _____
2. fianaise _____
3. máinlia _____
4. ar fionraí _____
5. cáilithe _____
6. dochtúir comhairleach _____
7. teistiméireacht _____
8. a sciúradh _____
9. tástálacha leighis _____
10. bainisteoir acmhainní daonna _____
11. traenáil insealbhaithe _____

Anois, féachaigí ar an tuairisc le feiceáil an gcuideodh sin libh. Mura bhfuil sibh cinnte faoi bhrí na bhfocal tar éis na chéad éisteachta, pléigí na focail leis an teagascóir.

Ceist 2 Bí ag caint leis an duine in aice leat. Glacaigí sealanna na focail thuas a chur in abairtí lena mbrí a léiriú. Ní gá na habairtí a scríobh síos, is leor iad a rá amach os ard.

Ceist 3 Féach ar an tuairisc arís agus freagair na ceisteanna:

1. Cé as Mihai Anton agus cén post atá aige?
2. Cén dáta a chuir An Dr Anton isteach ar an bpost, cén dáta a fuair sé a phost agus cén dáta a cuireadh ar fionraí é?
3. Conas a cuireadh an t-agallamh air?
4. An raibh an chuma ar an scéal go raibh sé cáilithe don phost, sular bhog sé go hÉirinn?
5. Cad iad na nithe bunúsacha dá chuid oibre nach raibh sé in ann a dhéanamh?
6. An mbíonn ar dhochtúirí nua ón iasacht traenáil insealbhaithe a dhéanamh in Ospidéal Chromghlinn de ghnáth?

Ceist 4 ‘...*iniúchadh*...’

An bhfuil na focail thíos firinscneach nó baininscneach? Cuirigí sna boscaí cuí iad.

máinlia, obair, dochtúir, ospidéal, agallamh, teileafón, fiosrúchán, post, otharlann, teistiméireacht, cáipéis, deacracht, obráid, tástáil, traenáil, iarrthóir, comhfhreagras

Focail bhaininscneacha	Focail fhirinscneacha

An féidir libh a rá cén fáth ar roghnaigh sibh amhlaidh?

Ceist 5

Féach ar an script agus tú ag éisteacht leis an mír uair amháin eile. Cuir an fhoirm cheart den bhriathar (an briathar saor, aimsir chaite) sna bearnaí.

Ag iniúchadh de chuid Chomhairle na nDochtúirí Leighis (tabhair) _____ fianaise nach raibh máinlia as an Rómáin in ann obair bhunúsach dochtúra a dhéanamh. (Fostaigh) _____ an dochtúir Mihai Anton in Ospidéal na Leanaí i gCromghlinn anuraidh i ndiaidh dó agallamh ar an teileafón a dhéanamh. (Cuir) _____ ar fionraí é tar éis deich lá oibre.

Shoiléirigh an fiosrúchán inniu go ndearna an dochtúir Mihai Anton iarratas ar phost in Otharlann Chromghlinne i ndeireadh 2012. Léirigh a Curriculum Vitae go raibh sé cáilithe sa Rómáin mar dhochtúir comhairleach. Chuir sé na teistiméireachtaí agus na cáipéisí cuí ar fáil, agus (ceap) _____ é ar an 14 d'Eanáir 2013. (Clois) _____ go raibh fadhbanna ag baint lena chuid oibre ón chéad lá. Bhí deacrachtaí aige é féin a sciúradh roimh a obráidí, agus gúna agus lámhainní máinliachta a chur air féin. (Abair) _____ nach raibh ar a chumas nótaí a bhreacadh ar chairteacha othar agus nár thuig sé na tástálacha leighis a iarradh air a ordú. (Cuir) _____ ar fionraí as an otharlann é i ndiaidh deich lá oibre.

Mhínigh Joan Troy, bainisteoir acmhainní daonna in Otharlann Chromghlinne don fhiosrúchán inniu, go ndearnadh an t-agallamh ar an ghuthán le riar don dochtúir Anton a bhí sa Rómáin ag an am. Dúirt sí gur (cuir) _____ dhá leathlá de thraenáil insealbhaithe air nuair a thosaigh sé. Dúirt sí nach raibh aon traenáil insealbhaithe ar bith ar leith ann do dhochtúirí ón iasacht. Dúirt sí go bhfuil an córas agallaimh athraithe ó shin. Caithfidh an t-iarrthóir a bheith le feiceáil anois nuair a chuirtear faoi agallamh é.

Ní raibh an dochtúir Anton i láthair inniu, ainneoin gur (tabhair) _____ fógra do go mbeadh an fiosrúchán ag tarlú. Dúirt sé i gcomhfhreagras nach raibh ráiteas ar bith le déanamh aige faoina chuid oibre in Éirinn. Sorcha Ní Mhonacháin, Nuacht TG4.

Ceist 6

Pléigh na ceisteanna leis na daoine eile i do ghrúpa:

1. An raibh an scéal ar eolas agat, nó aon scéal eile cosúil leis?
2. An bhfuil muintín agat as an gcóras sláinte in Éirinn? Cén fáth?
3. Is minic a bhíonn fadhbanna cumarsáide ag eachtrannaigh a thagann go hÉirinn. Cad a dhéanfá féin chun dul i ngleic leis an bhfadhb sin?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

1. iniúchadh	<i>investigation</i>
2. fianaise	<i>evidence</i>
3. máinlia	<i>surgeon</i>
4. ar fionraí	<i>on suspension</i>
5. cáilithe	<i>qualified</i>
6. dochtúir comhairleach	<i>consultant</i>
7. teistiméireacht	<i>reference</i>
8. a sciúradh	<i>scrub</i>
9. tástálacha leighis	<i>medical tests</i>
10. bainisteoir acmhainní daonna	<i>human resources manager</i>
11. traenáil insealbhaithhe	<i>induction training</i>

Ceist 2

Tabhair deis do gach beirt na focail a chleachtadh le chéile.

Ceist 3

1. Is as an Rómáin é agus is dochtúir comhairleach é.
2. Chuir sé isteach ar an bpost i ndeireadh na bliana 2012. Ceapadh é ar an gceathrú lá déag de mhí Eanáir 2013 agus cuireadh ar fionraí é ar an gceathrú lá is fiche den mhí chéanna.
3. Ar an teileafón.
4. Bhí, mar bhí na teistiméireachtaí agus cáipéisí cuí aige agus ba léir óna C.V. go raibh sé cáilithe.
5. Bhí deacrachtaí aige é féin a sciúradh roimh a obráidí, agus gúna agus lámhainní máinliachta a chur air féin. Dúradh nach raibh ar a chumas nótaí a bhreacadh ar chairteacha othar agus nár thuig sé tástálacha leighis a iarradh air a ordú.
6. Ní bhíonn.

Ceist 4

Focail bhaininscneacha	Focail fhirinscneacha
<i>obair, otharlann, teistiméireacht, cáipéis, deacracht, obráid, tástáil, traenáil,</i>	<i>máinlia, dochtúir, ospidéal, agallamh, teileafón, fiosrúchán, post, iarrthóir, comhfhreagras</i>

Focail bhaininscneacha:

- ✓ Focail a chríochnaíonn le consan caol:
obair, cáipéis, obráid, tástáil, traenáil
- ✓ Focail a chríochnaíonn le –lann:
otharlann
- ✓ Focail a chríochnaíonn le –eacht agus –acht agus a mbíonn dhá shiolla nó níos mó iontu:
teistiméireacht, deacracht

Focail fhirinscneacha:

- ✓ Focail a chríochnaíonn le consan leathan:
ospidéal, teileafón, fiosrúchán, agallamh, post, comhfhreagras
- ✓ Focail a chríochnaíonn le –éir, -eoir, -óir, -úir agus/ nó a bhaineann le gairmeacha:
dochtúir, iarrthóir, máinlia

Ceist 5

tugadh
fostaíodh
cuireadh
ceapadh
chualathas
dúradh
cuireadh
cuireadh
tugadh

Ceist 6

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin cuid de na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola

Ag iniúchadh de chuid Chomhairle na nDochtúirí Leighis tugadh fianaise nach raibh máinlia as an Rómáin in ann obair bhunúsach dochtúra a dhéanamh. Fostaíodh an dochtúir Mihai Anton in Ospidéal na Leanaí i gCromghlinn anuraidh i ndiaidh dó agallamh ar an teileafón a dhéanamh. Cuireadh ar fionraí é tar éis deich lá oibre.

Sorcha Ní Mhonacháin

Shoiléirigh an fiosrúchán inniu go ndearna an dochtúir Mihai Anton iarratas ar phost in Otharlann Chromghlinne i ndeireadh 2012. Léirigh a *Curriculum Vitae* go raibh sé cáilithe sa Rómáin mar dhochtúir comhairleach. Chuir sé na teistiméireachtaí agus na cáipéisí cuí ar fáil, agus ceapadh é ar an 14 d'Eanáir 2013. Chualathas go raibh fadhbanna ag baint lena chuid oibre ón chéad lá. Bhí deacrachtaí aige é féin a sciúradh roimh a obráidí, agus gúna agus lámhainní máinliachta a chur air féin. Dúradh nach raibh ar a chumas nótaí a bhreacadh ar chairteacha othar agus nár thuig sé tástálacha leighis a iarradh air a ordú. Cuireadh ar fionraí as an otharlann é i ndiaidh deich lá oibre.

Mhínigh Joan Troy, bainisteoir acmhainní daonna in Otharlann Chromghlinn, don fiosrúchán inniu go ndearnadh an t-agallamh ar an ghuthán le riar don dochtúir Anton a bhí sa Rómáin ag an am. Dúirt sí gur cuireadh dhá leathlá de thraenáil insealbhaithe air nuair a thosaigh sé. Dúirt sí nach raibh aon traenáil insealbhaithe ar bith ar leith ann do dhochtúirí ón iasacht. Dúirt sí go bhfuil an córas agallaimh athraithe ó shin. Caithfidh an t-iarrthóir a bheith le feiceáil anois nuair a chuirtear faoi agallamh é.

Ní raibh an dochtúir Anton i láthair inniu, ainneoin gur tugadh fógra dó go mbeadh an fiosrúchán ag tarlú. Dúirt sé i gcomhfhreagras nach raibh ráiteas ar bith le déanamh aige faoina chuid oibre in Éirinn. Sorcha Ní Mhonacháin, Nuacht TG4.